

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 147

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 14. juuni 2021

Algus 11.15, lõpp 11.40

Juhataja: Erki Savisaar (esimees)

Protokollija: Vivian Põld (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Andres Ando (nõunik), Helda Puura (konsultant)

Puudus: Jürgen Ligi

Kutsutud: rahandusminister Keit Pentus-Rosimannus, Rahandusministeeriumi finantsturgude osakonna juhataja Thomas Auväärt, finantsturgude poliitika osakonna nõunikud Valner Lille ja Kardi Siibak (2. päevakorrapunkt), Riigikogu Kantselei pressinõunik Gunnar Paal

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud pandikirjaseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (407 SE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks
3. Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Mauritiuse Vabariigi vahelise tulumaksudega topeltmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise ja maksupettuste tõkestamise lepingu ja selle juurde kuuluva protokolliga ratifitseerimise seaduse eelnõu (385 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
4. Kollektiivne pöördumine „Riik peab eemaldama RMK-lt raiesurve“
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu rahanduskomisjoni nädala (14.06.2021-20.06.2021) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 14.06.2021 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud pandikirjaseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (407 SE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks
3. Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Mauritiuse Vabariigi vahelise tulumaksudega topeltmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise ja maksupettuste tõkestamise lepingu ja selle juurde kuuluva protokolliga ratifitseerimise seaduse eelnõu (385 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
4. Kollektiivne pöördumine „Riik peab eemaldama RMK-lt raiesurve“

5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 15.06.2021 kell 14.00

1. Kokkuvõtte 2021. aasta kevadistungjärgust ja plaanid sügisistungjärgu kohta. Osalevad rahandusminister Keit Pentus-Rosimannus ja riigihalduse minister Jaak Aab

2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud pandikirjaseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (407 SE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks

Komisjoni esimees **Erki Savisaar** juhatas päevakorrapunkti sisse ja andis sõna külalistele. Rahandusminister **Keit Pentus-Rosimannus** tutvustas eelnõu eesmärki ja sisu. Tegemist on seadusega, mis esimest korda jõustus 2019. aastal, enne seda pangad pandikirju emiteerida ei saanud. Praegu on kaks pank, mis on pandikirju emiteerinud, need on Luminor ja LHV. Kas ja kui palju tulevikus ülejäänud pangad seda võimalust kasutada soovivad, on keeruline ette ennustada. Antud eelnõus on kaks olulisemat osa. Esimene on direktiivi ülevõtmine, mis peab rakenduma alates järgmise aasta 8. juulist, aga ülevõtmise tähtaeg on juba käesoleva aasta 8. juulil. Direktiivi ülevõtmise osas nähakse ette täpsemad nõuded selle kohta, millist infot investor pandikirjade kohta saama peaks. Näiteks, millises riigis konkreetselt asuvad tagatised. Täpsemalt on paika pandud, millistel tingimustel saab edasi lükata pandikirjade lunastamise tähtaega. Kõik muudatused lähtuvad investorite huvidest või suuremast kaitsesest ja paremast informeeritusest. Nimekaitse muudatus tähendab seda, et emitendil on õigus nimetada emiteeritud pandikirja „Euroopa pandikirjaks“ üksnes juhul, kui see vastab direktiivis ja käesolevas seaduses sätestatud nõuetele.

Direktiivist tulenevalt saab täpsemaks ka finantsjärelevalve pandikirjade emiteerija üle. Edaspidi saab olema konkreetsem aruandlus, mida tuleb Finantsinspektsioonile esitada ning kuidas Finantsinspektsioon annab nõusoleku selleks, kui pandikirjade emitent peaks soovima pandikirju teistsugusel kujul emiteerida.

Teine osa eelnõust sisaldab võimalusi ja reegleid, mis puudutavad Balti riikide ülese pandikirjade turu loomist ja toimimist. Muudatusega võimaldatakse pankadel edaspidi kasutada pandikirjaportfelli tagatisvarana või tagatisvara koosseisus ka teise panga poolt emitendile loovutatud nõudeid, näiteks eluaseme laene. Balti riikide regulatsioonid peavad võimaldama ühtse pandikirjade turu toimet, vaatamata sellele, et riigid plaanivad kasutada erinevaid pandikirjade haldamise struktuure. Regulatsioonide sarnasus peab väljenduma kõigis olulistest aspektides, sh investorikaitse, sarnaste varade kasutamine pandikirjade tagatisvarade hulgas, ühtne järelevalve- ning halduspraktika.

Erki Savisaar märkis, et kui direktiivi ülevõtmise tähtaeg on 8. juuli, siis miks eelnõuga tuldi komisjoni nõ viimasel minutil, aga mitte kolm kuud varem.

Keit Pentus-Rosimannus vastas, et eelnõu on läbinud kaks kooskõlastusringi ja on saanud üsna palju märkusi. Nende läbiarutamine on võtnud pikema aja ja päris viimases versioonis on näiteks Pangaliit jäänud teistsugusele arvamusele selle kohta, mis puudutab eelnõus sisalduvat nõuet, et tagatisvara kontrollijaks ei või nimetada sellist audiitorfirmat, mis on viimase aasta jooksul olnud pandikirjade emitendi finantsaudiitor. Turuosalised on olnud arvamusel, et see on liiga piirav, aga Finantsinspektsioon on seda meelt, et piirang on vajalik ja algselt oli see piirang tegelikult ka pikema aja peale kui aasta.

Aivar Sõerd märkis, et pandikirja regulatsioon on juba päris pikka aega kehtinud, aga

millegipärast emitentide huvi on väike, ainult kaks krediidasutust emiteerivad. Ta tundis huvi, kas loodav eelnõu võiks emiteerimise huvi innustada, et ka teised hakkaksite neid välja andma. Lisaks, kes on need investorid, keda silmas peetakse ja kas võlakirjad võiksid olla ka jaeinvestoritele suunatud.

Keit Pentus-Rosimannus vastas, et algne eelnõu sai seaduseks alles 2019. aasta kevadel ja ei ole väga pikalt kehtinud. Seda, miks näiteks Swedbank või SEB ei ole emiteerimisvõimalust kasutanud on raske kommenteerida. Balti riikide nõuete ühtlustamine või Balti ülese turu loomise võimalus võiks seda huvi kasvatada.

Thomas Auväärt täiendas, et suuremate Eesti pankade mitteemiteerimine võib-olla tingitud asjaolust, et hoiuseid on pankades hästi palju, hoiuste maht on kasvanud ülikiiresti ning viimastel aastatel puudub ka puhtpraktiline vajadus. Need muudatused, mis nüüd tehakse võiksid soodustada seda, et ka suuremad pangad soovivad pandikirja emiteerida.

Küsimusele, kes on investorid, vastas Thomas Auväärt, et üldjuhul on need institutsionaalsed investorid. Need on pensionifondid, teised pangad või ka keskpangad üle Euroopa, üldjuhul on need suunatud professionaalidele. Teatud riikides pakutakse ka jaeinvestoritele pandikirju ja see ei ole kuidagi keelatud.

Aivar Kokk märkis, et eelnõule on päris palju ettepanekuid tulnud ja suurem osa on ka arvestatud. Ta tundis huvi, kas oli veel osapooli, kes soovisid parandusettepanekuid, aga valitsus ja ministeerium leidsid, et parandusettepanekud pole kõige paremad.

Keit Pentus-Rosimannus vastas, et audiitorite puhul ikkagi Pangaliiduga vaieldud ettepanek, mis puudutab seda, et audiitorfirma, mis aasta jooksul on pandikirjade emitendi audiitoriks olnud, ei saa olla pandikirja tagatisvara kontrollija.

Thomas Auväärt lisas, et see tegelikult ongi ainuke, kus täna on eriarvamus. Kas tavapärase finantsaudiitor võiks samal ajal olla ka selle pandikirja portfelli auditeerija, siis oleme arvamusel, et pigem mitte, nagu seda on ka pidanud vajalikuks Finantsinspeksioon.

Erki Savisaar tänas külalisi eelnõu tutvustamise eest.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 15.09.2021 (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

2.2. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

2.3. Määrata ettekandjaks komisjoni liige Aivar Sõerd (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

2.4. Teha ettepanek määrata muudatusettepanekute tähtajaks 10 tööpäeva, st 29.09.2021 kell 17.15 (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Mauritiuse Vabariigi vahelise tulumaksudega topeltnmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise ja maksupettuste tõkestamise lepingu ja selle juurde kuuluva protokolliga ratifitseerimise seaduse eelnõu (385 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks

Erki Savisaar märkis, et muudatusettepanekute tähtaeg on 16.06. Seni ettepanekuid Riigikogu liikmetelt ja fraktsioonidelt laekunud ei ole.

Otsustati:

3.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 15.09.2021 (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki

Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

3.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

3.3. Teha ettepanek viia läbi eelnõu lõpphääletus (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

4. Kollektiivne pöördumine „Riik peab eemaldama RMK-lt raiesurve“

Erki Savisaar märkis, et kollektiivse pöördumise aruteluks toimus komisjoni avalik istung k.a. 01.06. Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusest on kohustus kujundada komisjoni seisukoht, sõnastada pöördumisele vastus ja otsustada, kas nõustume nendega või mitte.

Ettepanek on kollektiivse pöördumise esitajatele edastada komisjoni seisukoht nõustuda osaliselt. Mõistame ettepanekuna esitatud muret ja oleme aastaid juba selles suunas liikunud ja liigume edasi. Viimastes riigieelarvestrateegiates on Eesti metsade hoidmiseks lepitud kokku raiesurve vähendamises riigimetsas ning juba aastaid on arvestatud aasta-aastalt vähenevate RMK dividendidega. Riigimetsaga seotud dividendipoliitikat juhitakse RMK ekspertiisile tuginedes metsade jätkusuutlikkust ja elurikkuse hoidmist silmas pidades. See oleks vastuse tuumik, lisaks sissejuhatavale kokkuvõttele.

Vastuskiri edastatakse komisjoni liikmetele märkuste ja täienduste esitamiseks ja seejärel kollektiivse pöördumise esitajatele. Otsus oli konsensuslik.

5. Info ja muud küsimused

1) Ida- Virumaa Omavalitsuste Liidu pöördumine ettepanekuga sotsiaalmaksu erisuse rakendamiseks;

2) Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021.aasta istungil vastu võetud dokument Euroopa Ombutsmanni põhikirja eelnõu teemal.

(allkirjastatud digitaalselt)
Erki Savisaar
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Vivian Põld
protokollija